

Návrhy tém dizertačných prác pre AR 2022/2023

doc. PhDr. Gabriel Bianchi, PhD.

- Coping with the gender unequal world

Mgr. Barbara Láštiová, PhD.

- The interplay of cognitive and metacognitive processes in self-regulated learning
- The role of metacognition in problem solving
- Solidarita v medziskupinovom kontexte

Prof. PhDr. Ivan Lukšík, CSc.

- Úloha partnerských vzťahov pri prechode do dospelosti - vplyv rodinného prostredia

doc. Mgr. Miroslav Popper, PhD.

- Well-being členov domácnosti v "zmiešaných" rodinách

Téma	Coping with the gender unequal world Zvládanie rodovej nerovnosti
Školiteľ/ka	doc. PhDr. Gabriel Bianchi, PhD. (bianchi@savba.sk)
Konzultant/ka	Miroslava Žilinská, M.A.
Forma štúdia	denná
Jazyk práce	slovenský/anglický

Anotácia (EN): Along with the critical feminist position that gender inequalities need to be fixed by fixing "the system" (politics, policies, regulations, institutions, norms, rules, etc.) there is the urgent challenge to identify successful individual strategies of women who, in spite of the gender stereotyped environment, live gender authentic lives. Therefore this project is looking for identification of individual psychological capacities: personality traits, developmental processes (e.g. attachment style), related values (e.g. Schwartz model of universal values' structure) and social learning dimensions (e.g. learned helplessness), along with cultural scripts, which enable certain women develop a functional resilience to gender stereotypes in work&life circumstances and offer a pool of skills/predictors for overcoming discrimination. Similar studies were performed by Popper et al. and Bianchi et al. addressing successful careers of women and gender specificities in women's resilience.

Anotácia (SK): Súbežne s pozíciou kritického feminizmu, podľa ktorej rodové nerovnosti by sa mali vyriešiť opravou „systému“ (politika, politiky, regulácie, inštitúcie, normy, pravidlá atď.) existuje urgentná výzva identifikovať úspešné individuálne stratégie žien, ktoré, napriek rodovo zastereotypovanému prostrediu, žijú rodovo autentické životy. Preto tento projekt má za cieľ identifikovať individuálne psychologické kapacity: osobnostné črty, vývinové procesy (napr. attachment style), relevantné hodnoty (napr. podľa Schwartzovho modelu univerzálnej štruktúry hodnôt) a a dimenzií sociálneho učenia (napr. naučená bezmocnosť), ako aj kultúrne skripty, ktoré umožňujú určitým ženám rozvinúť funkčnú resilienciu rodovým stereotypom v podmienkach práce a rodinného života a ponúkajú sa do „zásobárne“ zručností/prediktorov prekonávania diskriminácie. Podobné štúdie - zamerané na kariéry úspešných žien a rodové špecifiká resiliencie žien - realizovali aj Popper et al. (2010) a Bianchi et al. (2010).

Literatúra:

Popper, M., Bianchi, G., Lukšík, I., Szeghyová, P. (2010) Individuálne kariéry úspešných žien s odlišnými hodnotovými štruktúrami = Individual careers of successful women with different value structures. In Kvalitatívny prístup a metódy vo vedách o človeku IX. : individualita a jedinečnosť v kvalitatívnom výskume : zborník vybraných príspevkov. Editori Kateřina Záborská, Ivo Čermák. - Brno : Psychologický ústav AV ČR, 2010, s. 56-65. ISBN 978-80-86174-17-4. Dostupné na internete: www.psu.cas.cz/konference/kvalkox

Bianchi, G., Lukšík, I., Popper, M. (2010) Resiliencia a sila žien, Zborník príspevkov z 5. konferencie psychológie zdravia, Bratislava, 2010
<https://www.prohuman.sk/psychologia/resiliencia-a-sila-zien>

Téma	The interplay of cognitive and metacognitive processes in self-regulated learning
Školiteľ/ka	Mgr. Barbara Láštiová, PhD. (barbara.lasticova@savba.sk)
Konzultant/ka	Mgr. Kamila Urban, PhD.
Forma štúdia	denná
Jazyk práce	anglický

Anotácia (EN): Self-regulated learning (SRL) is an umbrella term comprising three components: cognition, metacognition, and motivation. SRL is a cyclical process in which cognitive and metacognitive strategies are used and involves self-motivation of students. The use of cognitive learning strategies provides a basis for subsequent metacognitive monitoring and regulation of learning. On the other hand, knowledge of metacognitive strategies might help students to implement more effective cognitive strategies. Therefore, the cyclical interplay of cognitive and metacognitive processes is vital for efficient learning. The proposed project will experimentally investigate the relationship between the use of different cognitive strategies and subsequent metacognitive regulation. In addition, it will investigate the relationship between metacognitive knowledge, cognitive strategy uses and motivation.

Téma	The role of metacognition in problem solving Úloha metakognície pri riešení problémov
Školiteľ/ka	Mgr. Barbara Láštiová, PhD. (barbara.lasticova@savba.sk)
Konzultant/ka	Mgr. Kamila Urban, PhD.
Forma štúdia	denná
Jazyk práce	slovenský/anglický

Anotácia (EN): Successful problem solving often involves considerable metacognitive involvement. The more complex the problems to be solved and the more ambiguous the outcome, the more crucial is the involvement of metacognitive processes (especially planning, monitoring, and evaluation). The proposed project will experimentally investigate the accuracy of metacognitive processes in solving problems with different complexity (involving analogical reasoning and creative problem solving). Moreover, the proposed project will examine developmental changes in the monitoring accuracy from preschool age to university students.

Anotácia (SK): Úspešné riešenie problémov často vyžaduje značné zapojenie metakognície. Čím zložitejšie sú problémy, ktoré treba vyriešiť, a čím nejednoznačnejší je výsledok, tým dôležitejšie je zapojenie metakognitívnych procesov (najmä plánovania, monitorovania a evaluácie). Navrhovaný projekt bude experimentálne skúmať presnosť metakognitívnych procesov pri riešení problémov s rôznou komplexitou (zahŕňajúcich analogické uvažovanie a tvorivé riešenie problémov). Okrem toho sa v rámci navrhovaného projektu budú skúmať vývinové zmeny v presnosti monitorovania od predškolského veku až po vysokoškolských študentov.

Téma	Solidarita v medziskupinovom kontexte Solidarity in intergroup context
Školiteľ/ka	Mgr. Barbara Láštiová, PhD. (barbara.lasticova@savba.sk)
Konzultant/ka	Mgr. Xenia Daniela Poslon
Forma štúdia	denná
Jazyk práce	slovenský/anglický

Anotácia (SK): Cieľom dizertačnej práce bude preskúmať, čo facilituje a čo inhibuje solidaritu v prospech rôznych spoločenských skupín. Kým medziskupinový kontakt môže viesť k zvýšeniu solidarity v prospech znevýhodnených skupín a inšpirovať zvýhodnené skupiny k tomu, aby konali ako ich "spojenci v prospech sociálnej zmeny", medziskupinové harmónia vyplývajúca z pozitívneho kontaktu môže inhibovať kolektívnu akciu u znevýhodnených skupín. Na druhej strane, ospravedlňovanie systému môže tak u zvýhodnených ako aj u znevýhodnených skupín inhibovať participáciu na kolektívnej akcii spochybňujúcej systém. Dizertačná práca bude vychádzať zo SIMCA modelu kolektívnej akcie, Teórie medziskupinového kontaktu a Teórie ospravedlňovania systému. Prostredníctvom zmiešaného výskumného prístupu preskúma antecedenty, prejavy a diskurzívne konštrukcie solidarity voči rôznym znevýhodneným skupinám v spoločnosti.

Anotácia (EN): The aim of the thesis will be to examine what facilitates and what inhibits solidarity in favour of different social groups. While intergroup contact can increase solidarity in favor of disadvantaged groups and inspire advantaged groups to act as their "allies in favor of social change", intergroup harmony resulting from positive contact can inhibit collective action in disadvantaged groups. On the other hand, system justification can inhibit participation in system challenging collective action in both disadvantaged and advantaged groups. The thesis will draw on the SIMCA model of collective action, the Intergroup Contact Theory and System Justification Theory. Using mixed method research design, it will examine antecedents, outcomes and discursive constructions of solidarity towards various disadvantaged groups in society.

Literatúra:

Allport, G. W. (1954). *The nature of prejudice*. Addison-Wesley.

Hässler, T., Uluğ, Ö. M., Kappmeier, M., & Travaglino, G. A. (2021b). Intergroup contact and social change: An integrated Contact-Collective Action Model. *Journal of Social Issues*, 77(1), 217-241. <https://doi.org/10.1111/josi.12412>

Jost, J. T. (2019). A quarter century of system justification theory: Questions, answers, criticisms, and societal applications. *British Journal of Social Psychology*, 58(2), 263-314. <https://doi.org/10.1111/bjso.12297>

Osborne, D., Jost, J. T., Becker, J. C., Badaan, V., & Sibley, C. G. (2018). Protesting to challenge or defend the system? A system justification perspective on collective action. *European Journal of Social Psychology*, 49(2), 244-269. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2522>

Terry, G., Hayfield, N., Clarke, V., & Braun, V. (2017). Thematic Analysis. In *The SAGE Handbook of Qualitative Research in Psychology* (pp. 17-36). SAGE Publications Ltd.

van Zomeren, M., Postmes, T., & Spears, R. (2008). Toward an integrative social identity model of collective action: A quantitative research synthesis of three socio-psychological perspectives. *Psychological Bulletin*, 134(4), 504-535. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.134.4.504>

Téma	Úloha partnerských vzťahov pri prechode do dospelosti - vplyv rodinného prostredia The role of partnerships in the transition to adulthood - the impact of the family environment
Školiteľ/ka	Prof. PhDr. Ivan Lukšík, CSc. (ivan.luksik@savba.sk)
Forma štúdia	denná/externá
Jazyk práce	slovenský/anglický

Anotácia (SK): Partnerské a intímne vzťahy sú popísané a konceptualizované z viacerých pohľadov. Ich doterajšiu konceptualizáciu zachytávajú pojmy ako „psychosociálne moratórium“ (Erikson), „čisté vzťahy“ (Giddens), „tekutá láska“ (Bauman) a pod. Málo je však preskúmaná úloha partnerských vzťahov pri prechode do dospelosti. Cieľom práce je preskúmať túto súvislosť a to v závislosti od rodinného prostredia, z ktorého mladí ľudia pochádzajú.

Anotácia (EN): Partnerships and intimate relationships are described and conceptualized from several perspectives. Their conceptualization so far is captured by concepts such as "psychosocial moratorium" (Erikson), "pure relationships" (Giddens), "liquid love" (Bauman), etc. However, the role of partnerships in the transition to adulthood is little explored. The aim of this work is to examine this process depending on the family environment from which the young people come.

Téma	Well-being členov domácnosti v "zmiešaných" rodinách Well-being of household members in patchwork families
Školiteľ/ka	doc. Mgr. Miroslav Popper, PhD. (miroslav.popper@savba.sk)
Forma štúdia	denná
Jazyk práce	slovenský

Anotácia (SK): V rámci druhého demografického prechodu výrazne pribúda počet "zmiešaných" rodinných konštelácií skladajúcich sa z biologicky aj nebiologicky príbuzných členov domácností. Cieľom doktorandského projektu bude empiricky preskúmať wellbeing detí a ich rodičov v takýchto patchwork rodinách. Konkrétne pôjde o zameranie sa na emočné vzťahy medzi jednotlivými členmi domácnosti, vzájomnú podporu a pomoc, súperivosť, riešenie konfliktov, postavenie v rodine, očakávania od jednotlivých rodinných príslušníkov a trávenie spoločného času.

Anotácia (EN): Within the second demographic transition, the number of patchwork families consisting of biologically and non-biologically related household members is increasing significantly. The goal of the doctoral project will be to empirically examine the wellbeing of children and their parents in such families. Specifically, it will focus on the emotional relationships between individual members of the household, mutual support and help, rivalry, conflict resolution, family status, expectations from individual family members and spending time together.